

DYREKTYWY

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2009/123/WE

z dnia 21 października 2009 r.

zmieniająca dyrektywę 2005/35/WE w sprawie zanieczyszczenia pochodzącego ze statków oraz wprowadzenia sankcji w przypadku naruszenia prawa

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 80 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Dyrektywa 2005/35/WE ⁽³⁾ oraz niniejsza dyrektywa mają na celu zbliżenie definicji przestępstw związanych z zanieczyszczeniami pochodzącymi ze statków, popełnianych przez osoby fizyczne lub prawne, zakresu ich odpowiedzialności oraz sankcji karnych, które mogą zostać wymierzone za popełnienie takich przestępstw przez osoby fizyczne.

(2) W dniu 23 października 2007 r. Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich stwierdził nieważność ⁽⁴⁾ decyzji ramowej Rady 2005/667/WSiSW z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie wzmocnienia uregulowań prawnokarnych w celu egzekwowania przepisów dotyczących zapobiegania zanieczyszczeniom pochodzącym ze statków ⁽⁵⁾, która uzupełniała dyrektywę 2005/35/WE o środki prawnokarne. Niniejsza dyrektywa powinna wypełnić lukę prawną powstałą wskutek tego orzeczenia.

⁽¹⁾ Dz.U. C 77 z 31.3.2009, s. 69.

⁽²⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 5 maja 2009 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 14 września 2009 r.

⁽³⁾ Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 11.

⁽⁴⁾ Sprawa C-440/05, Komisja przeciwko Radzie, Zb.Orz. 2007, s. I-9097.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 164.

(3) Sankcje karne, stanowiące wyraz społecznej dezaprobaty innego rodzaju niż wyrażana przez kary administracyjne, znacznie wzmacniają przestrzeganie obowiązujących przepisów przeciwdziałających zanieczyszczeniom pochodzącym ze statków i powinny być wystarczająco dotkliwe, aby odstraszać potencjalnych sprawców zanieczyszczeń od naruszania tych przepisów.

(4) Na szczeblu unijnym przyjęto już zestaw aktów prawnych mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa morskiego i zapobieganie zanieczyszczeniom pochodzącym ze statków. Przepisy, o których mowa, są skierowane do państw bandery, armatorów i najemców statków, towarzystw klasyfikacyjnych, państw portowych i nabrzeżnych. Należy dodatkowo wzmocnić istniejący system kar nakładanych za nielegalne zrzuty substancji zanieczyszczających ze statków poprzez wprowadzenie sankcji karnych.

(5) Wspólne zasady dotyczące sankcji karnych umożliwiają stosowanie bardziej efektywnych metod prowadzenia dochodzeń i skutecznej współpracy w państwach członkowskich i między nimi.

(6) Państwa członkowskie powinny również stosować efektywne, proporcjonalne i odstrasające sankcje wobec osób prawnych na terytorium całej Wspólnoty, ponieważ przestępstwa związane z zanieczyszczeniami pochodzącymi ze statków popełniane są często w interesie osób prawnych lub na ich korzyść.

(7) Od stosowania dyrektywy 2005/35/WE nie powinno się czynić wyjątków w przypadkach innych niż określone w niniejszej dyrektywie. Pewne kategorie osób prawnych i fizycznych, takie jak właściciele ładunku lub towarzystwa klasyfikacyjne, należy objąć zakresem stosowania tej dyrektywy.

(8) Niniejsza dyrektywa powinna zobowiązać państwa członkowskie do ustanowienia w ustawodawstwie krajowym sankcji karnych za zrzuty substancji zanieczyszczających, do których to zrzutów niniejsza dyrektywa ma zastosowanie. Niniejsza dyrektywa nie powinna nakładać obowiązków dotyczących stosowania takich sankcji lub innego istniejącego systemu egzekwowania prawa w poszczególnych przypadkach.

(9) Zgodnie z niniejszą dyrektywą nielegalne zrzuty substancji zanieczyszczających ze statków powinny być uważane za przestępstwo, jeżeli dokonano ich umyślnie, przez niedbalstwo lub na skutek poważnego zaniedbania i jeżeli powodują one pogorszenie jakości wody. Mniej poważne przypadki nielegalnych zrzutów substancji zanieczyszczających ze statków, które nie powodują pogorszenia jakości wody, nie muszą być uznawane za przestępstwo. Zgodnie z niniejszą dyrektywą zrzuty takie powinno określać się mianem przypadków mniejszej wagi.

(10) Biorąc pod uwagę wysoki poziom bezpieczeństwa i ochrony środowiska w sektorze transportu morskiego, jak również skuteczność zasady, według której zanieczyszczający płaci za szkodę wyrządzoną środowisku, wymagającą uznania za przestępstwo powtarzające się przypadki mniejszej wagi, które pojedynczo nie pogarszają jakości wody, natomiast łącznie prowadzą do pogorszenia jakości wody.

(11) Niniejsza dyrektywa nie narusza innych systemów odpowiedzialności za szkody spowodowane zanieczyszczeniami pochodzącymi ze statków, które obowiązują na mocy prawa wspólnotowego, krajowego lub międzynarodowego.

(12) Jurysdykcję w zakresie przestępstw należy ustalić zgodnie z ustawodawstwem krajowym państw członkowskich oraz zgodnie z ich zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego.

(13) Państwa członkowskie powinny przekazywać Komisji informacje na temat wdrażania niniejszej dyrektywy, aby umożliwić jej ocenę skutków tego aktu.

(14) W związku z tym, że cele niniejszej dyrektywy nie mogą zostać osiągnięte w wystarczający sposób przez państwa członkowskie działające samodzielnie, ze względu na transgraniczny charakter szkód, jakie mogą być spowodowane w wyniku dopuszczenia się wskazanych czynów, oraz ze względu na rozmiary i skutki proponowanych działań, mogą one zostać lepiej osiągnięte na poziomie wspólnotowym, Wspólnota może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

(15) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych oraz jest zgodna z zasadami uznanymi w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej i odzwierciedlonymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.

(16) Zgodnie z pkt 34 Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa⁽¹⁾ zachęca się państwa członkowskie do sporządzania, dla ich własnych celów i w interesie Wspólnoty, własnych tabel, które w możliwie najszerszym zakresie odzwierciedlają kore-

lację pomiędzy niniejszą dyrektywą a środkami transportacji, oraz do podawania ich do publicznej wiadomości.

(17) Należy zatem odpowiednio zmienić dyrektywę 2005/35/WE,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Zmiany w dyrektywie 2005/35/WE

W dyrektywie 2005/35/WE wprowadza się następujące zmiany:

1) tytuł otrzymuje brzmienie:

„Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zanieczyszczeń pochodzących ze statków oraz wprowadzenia sankcji, w tym sankcji karnych, za przestępstwa związane z zanieczyszczeniami”;

2) art. 1 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Celem niniejszej dyrektywy jest włączenie do prawa wspólnotowego międzynarodowych standardów dotyczących zanieczyszczeń pochodzących ze statków oraz zapewnienie, by osoby odpowiedzialne za zrzuty substancji zanieczyszczających podlegały odpowiednim sankcjom, w tym sankcjom karnym, co ma służyć poprawie bezpieczeństwa na morzu oraz lepszej ochronie środowiska morskiego przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze statków.”;

3) w art. 2 dodaje się punkt w brzmieniu:

„5) »osoba prawna« oznacza podmiot prawny posiadający taki status zgodnie z właściwym prawem krajowym, z wyjątkiem państw lub organów publicznych sprawujących władzę państwową oraz z wyjątkiem międzynarodowych organizacji publicznych.”;

4) art. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„Artykuł 4

Naruszenia prawa

1. Państwa członkowskie zapewniają uznanie zrzutów substancji zanieczyszczających ze statków, w tym przypadków mniejszej wagi obejmujących takie zrzuty, na którymkolwiek z obszarów, o których mowa w art. 3 ust. 1, za naruszenia prawa, jeśli dokonano ich umyślnie, przez niedbalstwo lub na skutek poważnego zaniedbania.

2. Każde państwo członkowskie podejmuje środki niezbędne do zapewnienia, by każda osoba fizyczna lub prawna, która dopuściła się naruszenia prawa w rozumieniu ust. 1, mogła zostać pociągnięta do odpowiedzialności.

⁽¹⁾ Dz.U. C 321 z 31.12.2003, s. 1

Artykuł 5**Wyjątki**

1. Zrzut substancji zanieczyszczających na którymkolwiek z obszarów, o których mowa w art. 3 ust. 1, nie jest uznawany za naruszenie prawa, jeśli spełnia warunki wyszczególnione w prawidłach 15, 34, 4.1 lub 4.3 załącznika I lub w prawidłach 13, 3.1.1 lub 3.1.3 załącznika II do konwencji Marpol 73/78.

2. Zrzut substancji zanieczyszczających na obszarach, o których mowa w art. 3 ust. 1 lit. c), d) i e), nie stanowi naruszenia prawa przez armatora, kapitana lub załogę, jeżeli zrzut spełnia warunki wyszczególnione w prawidła 4.2 załącznika I bądź w prawidła 3.1.2 załącznika II do konwencji Marpol 73/78.”;

5) po art. 5 dodaje się artykuły w brzmieniu:

„Artykuł 5a**Przestępstwa**

1. Państwa członkowskie zapewniają uznanie naruszeń prawa w rozumieniu art. 4 i 5 za przestępstwa.

2. Ust. 1 nie ma zastosowania do przypadków mniejszej wagi, w których popełniony czyn nie powoduje pogorszenia jakości wody.

3. Powtarzające się przypadki mniejszej wagi, które pojeдинczo nie pogarszają jakości wody, natomiast łącznie prowadzą do pogorszenia jakości wody, uznaje się za przestępstwo, jeżeli dokonano ich umyślnie, przez niedbalstwo lub na skutek poważnego zaniedbania.

Artykuł 5b**Podżeganie i pomocnictwo**

Państwa członkowskie zapewniają, by podżeganie do popełnienia umyślnie czynów, o których mowa w art. 5a ust. 1 i art. 5a ust. 3, oraz pomocnictwo w umyślnym popełnianiu takich czynów było karane jako przestępstwo.”;

6) art. 8 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 8**Sankcje**

Każde państwo członkowskie podejmuje środki niezbędne do zapewnienia, by za naruszenia prawa w rozumieniu art. 4 i 5 groziły skuteczne, proporcjonalne i odstrasające sankcje.”;

7) po art. 8 dodaje się artykuły w brzmieniu:

„Artykuł 8a**Sankcje wobec osób fizycznych**

Każde państwo członkowskie podejmuje środki niezbędne do zapewnienia, by za przestępstwa, o których mowa w art. 5a ust. 1 i 3 oraz art. 5b, groziły skuteczne, proporcjonalne i odstrasające sankcje karne.

Artykuł 8b**Odpowiedzialność osób prawnych**

1. Każde państwo członkowskie podejmuje środki niezbędne do zapewnienia, by osoby prawne mogły zostać pociągnięte do odpowiedzialności za przestępstwa, o których mowa w art. 5a ust. 1 i 3 oraz art. 5b, popełnione na ich korzyść przez dowolną osobę fizyczną sprawującą funkcję kierowniczą w tej osobie prawnej, działającą samodzielnie albo jako członek organu tej osoby prawnej w oparciu o:

a) prawo do reprezentowania danej osoby prawnej;

b) upoważnienie do podejmowania decyzji w imieniu danej osoby prawnej; lub

c) upoważnienie do sprawowania kontroli w danej osobie prawnej.

2. Każde państwo członkowskie zapewnia także, by osoba prawna mogła zostać pociągnięta do odpowiedzialności, jeżeli brak nadzoru lub kontroli ze strony osoby fizycznej, o której mowa w ust. 1, umożliwił popełnienie przestępstwa, o którym mowa w art. 5a ust. 1 i 3 oraz art. 5b, na korzyść tej osoby prawnej przez osobę fizyczną pozostającą pod jej zwierzchnictwem.

3. Odpowiedzialność osoby prawnej wynikająca z ust. 1 i 2 nie wyklucza wszczęcia postępowania karnego przeciwko osobom fizycznym uczestniczącym w popełnieniu przestępstw, o których mowa w art. 5a ust. 1 i 3 oraz art. 5b, w charakterze sprawców, podżegaczy lub pomocników.

Artykuł 8c**Sankcje wobec osób prawnych**

Każde państwo członkowskie podejmuje środki niezbędne do zapewnienia, by osoba prawna uznana za odpowiedzialną na mocy art. 8b podlegała skutecznym, proporcjonalnym i odstrasającym sankcjom.”.

Artykuł 2**Transparencja**

Państwa członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie do dnia 16 listopada 2010 r. Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.

Artykuł 3

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwadzieścia dni po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 4

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 21 października 2009 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

J. BUZEK
Przewodniczący

W imieniu Rady

C. MALMSTRÖM
Przewodniczący
